

STAGEPLAATSEN. Nederlanders in Livorno en hun historische begraafplaats

In de havenstad Livorno – op ongeveer 80 km van Florence – bevindt zich een van de oudste Nederlandse begraafplaatsen in het Middellandse Zeegebied. Deze is bijzonder rijk aan historische grafmonumenten. Dankzij de steun van de Nederlandse Ambassade wordt in 2020 een restauratiecampagne gestart om dit unieke erfgoed veilig te stellen voor de toekomst. Vanuit het Nederlands Interuniversitair Kunsthistorisch Instituut (NIKI) in Florence starten wij tegelijkertijd een interdisciplinair onderzoek naar de geschiedenis van deze begraafplaats. Vooral de mensen achter de monumenten hebben daarbij onze belangstelling.

Per 1 februari 2020 stellen wij stageplaatsen beschikbaar voor (Res)MA-studenten geschiedenis, kunstgeschiedenis en Italiaans.

Tijdens de stage ligt de nadruk op **bronnenonderzoek** in Italiaanse archieven en bibliotheken, aangevuld met onderzoek in Nederland. Voor het in Florence en Livorno te verrichten onderzoek dient het Nederlands Interuniversitair Kunsthistorisch Instituut (NIKI) als uitvalsbasis (logies). Vanuit het NIKI zal dr. **Gert Jan van der Sman** als coördinator fungeren vanwege zijn specialisatie op het terrein van Nederland-Italië relaties.

Duur: 3-4 maanden. Er zijn stageplaatsen beschikbaar voor de volgende periodes: februari-april 2020; mei-juli 2020; september-november 2020.

De volgende aspecten staan tijdens de onderzoekstage centraal:

- wetenschappelijke beschrijving van de grafmonumenten die binnenkort gerestaureerd worden;
  - historisch/biografisch onderzoek naar de historische personen waarvan de grafmonumenten en de grafzerken bewaard zijn gebleven (waaronder die van Nederlandse consuls);
  - het nader uitdiepen van het cultureel-religieuze spanningsveld waarin de begraafplaats tot stand kwam.
- De Nederlandse *nazione* heeft onder meer lange tijd moeilijkheden ondervonden om een (protestante) begraafplaats te vinden die als zodanig bestempeld mocht worden.

Toelatingscriteria:

- Je bent een (Research) Master student Geschiedenis, Kunstgeschiedenis of Italiaans
- Je hebt aantoonbare affiniteit met het onderwerp
- Je hebt interesse in en/of aantoonbare affiniteit met bronnenonderzoek
- Je hebt passieve kennis van het Italiaans (of je bent bereid voor aanvang van de stage deze kennis op te doen). Deze vaardigheid is noodzakelijk omdat een deel van de te raadplegen bronnen in het Italiaans geschreven is.

Voor reis- en verblijfskosten kan subsidie worden verkregen via o.a. de Vriendenstichting van het NIKI.

Geïnteresseerden kunnen doorlopend hun belangstelling kenbaar maken door een e-mail te sturen naar Gert Jan van der Sman (sman@nikiflorence.org).

De historische context: Livorno in de 17de en 18e eeuw

In de Gouden Eeuw vormde Livorno een belangrijke schakel in de wereldhandel van de Republiek. Livorno fungeerde als één van de voornaamste overslaghavens in het Middellandse Zeegebied van waaruit onder meer de Levant, de Baltische landen en Azië werden bediend. De Nederlanders blonken uit in efficiënt vervoer van bulkgoederen zoals graan en vis. Daardoor konden ze in Italië goede zaken doen. Ook specerijen en kostbaar textiel werden op aanzienlijke schaal door Noord-Nederlandse schepen vervoerd. Ten opzichte van havensteden als Genua bood Livorno het voordeel van grote opslagcapaciteit en gunstige vestigingsvoorwaarden. Bovendien was er sprake van een zekere mate van godsdienstvrijheid. Zodoende mochten protestantse kooplieden zich graag in Livorno vestigen.

Het handelsverkeer tussen Amsterdam en Livorno beperkte zich niet tot graan, vis, specerijen en textiel. Opvallend genoeg vond een van de meesterwerken van Rembrandt (*Aristoteles met de buste van Homerus*; New York, The Metropolitan Museum of Art) vanuit Amsterdam via de haven van Livorno zijn weg naar de topverzameling van Antonio Ruffo in Messina. Al even interessant is het transport van wetenschappelijke en literaire werken. Dankzij de reisverslagen van Coenraad Ruysch (1574-76) en Joannes Kool (1698-1699) weten we dat deze Nederlandse geleerden contacten onderhielden met de consuls te Livorno om o.a. boeken en personalia te versturen.